

Sygn. akt. I C 1163/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 stycznia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Zamościu I Wydział Cywilny

w składzie :

Przewodniczący : SSO Elżbieta Koszel

Protokolant : st. sekr. sądowy Urszula Wójtowicz

po rozpoznaniu w dniu 20 stycznia 2016 roku w Zamościu

na rozprawie

sprawy z powództwa **W. O.**

przeciwko **Bankowi Spółdzielczemu w S.**

o uchylenie uchwały

I. oddała powództwo;

II. nie zasądza od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu.

I C 1163/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 10 listopada 2015 r. W. O. wnosił o uchylenie uchwały Zebrania Przedstawicieli Banku Spółdzielczego w S. podjętej w dniu 28 września 2015 r. w sprawie wyrażenia zgody na przystąpienie Banku Spółdzielczego w S. do spółdzielni – jednostki zarządzającej systemem ochrony instytucjonalnej, utworzonej przez Bank (...) S. A. w W. oraz zrzeszone w nim banki spółdzielcze, a także o zasądzenie od pozwanego banku na jego rzecz kosztów procesu. Powód zarzucił naruszenie przepisów statutu Banku Spółdzielczego w S. przez to, że Zebranie Przedstawicieli wyraziło zgodę na przystąpienie do spółdzielni – jednostki zarządzającej systemem ochrony instytucjonalnej, mimo że statut Banku nie przewiduje możliwości uczestniczenia w takiej jednostce, a także naruszenie dobrych obyczajów o obrocie gospodarczym (pozew – k. 1 – 2).

W odpowiedzi na pozew Bank Spółdzielczy w S. wnosił o oddalenie powództwa (k. 8 – 10).

Takie stanowiska procesowe były podtrzymywane do zamknięcia rozprawy (k. 58, 59).

Sąd Okręgowy ustalił,

że powód jest członkiem Banku Spółdzielczego w S. i był jednym z przedstawicieli członków na Zebraniu Przedstawicieli tegoż Banku w dniu 28 września 2015 r. Na tym Zebraniu została podjęta m. in. uchwała Nr (...), zgodnie z którą:

1. Bank Spółdzielczy w S. przystąpi do Spółdzielni (...), którą utworzył Bank (...) S.A. oraz zrzeszone z nim banki spółdzielcze. Spółdzielnia będzie jednostką zarządzającą systemem ochrony instytucjonalnej, utworzonym przez Bank (...) S.A. i zrzeszone w nim banki spółdzielcze na podstawie umowy systemu ochrony i przepisów prawa.

2. Zebranie Przedstawicieli wyraża zgodę na przystąpienie Banku Spółdzielczego w S. do systemu ochrony utworzonego przez Bank (...) S.A. i zrzeszone w nim banki spółdzielcze oraz zawarcie umowy systemu ochrony (uchwała –k. 11).

Przed głosowaniem nad tą uchwałą na pytania dotyczące celowości jej podjęcia udzielali odpowiedzi i wyjaśnień Prezes Zarządu pozwanego Banku (...) oraz Dyrektor ds. Współpracy z Bankami Spółdzielczymi regionu (...) i (...) – T. W.. W głosowaniu nad uchwałą brało udział 25 przedstawicieli, za jej podjęciem oddano 15 głosów, przeciw – 7 głosów, a wstrzymało się od głosu 3 osoby (protokół z Zebrania Przedstawicieli – k. 52 – 52v.).

Pomimo podjęcia zaskarżonej uchwały, umowa systemu ochrony przed dniem 20 stycznia 2016 r. nie została jeszcze zawarta przez pozwanego Bank. Do dnia 31 grudnia 2015 r. banki spółdzielcze w liczbie 242 zawarły umowy (...) Ochrony Zrzeszenia (...), co stanowi 68% łącznej liczby zrzeszonych banków.

Taki stan faktyczny został ustalony na podstawie dokumentów złożonych do akt sprawy, których wiarygodność i moc dowodowa nie były kwestionowane oraz wyjaśnień stron, uzupełniających się wzajemnie i zbieżnych w kwestiach istotnych dla rozstrzygnięcia merytorycznego. Wszystkie te dowody zasługują na wiarę.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Zaskarżona uchwała Zebrania Przedstawicieli Banku Spółdzielczego w S. nr (...) z dnia 28 września 2015 r. została podjęta na podstawie art. 38 § 1 pkt 6 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (dalej: pr. spółdz.) oraz art. 22 b ust. 2 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (dalej: u.f.b.s.). Podjęcie tej uchwały było związane z wejściem w życie z dniem 13 września 2015 r. przepisów nowelizujących u.f.b.s. ustawą z dnia 25 czerwca 2015 r. o zmianie ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2015. 1166; dalej: ustawa nowelizująca). Celem nowelizacji było dostosowanie polskiego prawa do wymogów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady numer 575/2013/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) numer 648/2012/UE (dalej: rozporządzenie CRR), m. in. w zakresie tworzenia tzw. instytucjonalnego systemu ochrony (dalej: IPS). Ustawą nowelizującą z dnia 25 czerwca 2015 r. wprowadzono do u.f.b.s. możliwość utworzenia, zarówno przez banki spółdzielcze jak i banki zrzeszające, systemu ochrony (rozdział 3a u.f.b.s. po nowelizacji). Zgodnie z art. 22b. ust. 2 u.f.b.s. banki zrzeszające lub banki spółdzielcze lub bank zrzeszający oraz zrzeszone w nim banki spółdzielcze mogą utworzyć system ochrony na podstawie systemu ochrony. Banki, które utworzyły system ochrony są jego uczestnikami. Uczestnikami systemu ochrony są również banki zrzeszające i banki spółdzielcze, które przystąpią do systemu ochrony po jego utworzeniu. Uczestniczenie w systemie ochrony i wystąpienie z niego wymagają w banku spółdzielczym zgody walnego zgromadzenia albo zebrania przedstawicieli, a w banku zrzeszającym – zgody walnego zgromadzenia (art. 22b ust. 2 u.f.b.s.). Banki zrzeszające i banki spółdzielcze są obowiązane dostosować statuty do przepisów ustawy nowelizującej w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia jej w życie (art. 9 powołanej ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r.). Statut pozwanego banku spółdzielczego dotychczas nie został jeszcze zmieniony i nie zawiera on regulacji dotyczącej systemu ochrony (nowelizacja weszła w życie z dniem 13 września 2015 r., zaś przedmiotową uchwałę podjęto 28 września 2015 r.; statut – k. 12 – 28v.) Zaskarżona uchwała ma więc podstawę normatywną w powołanych przepisach prawa, zawartych w ustawie nowelizującej.

W tym miejscu, w odniesieniu do zarzutu, że statut pozwanego banku spółdzielczego nie przewidywał w dniu podjęcia uchwały możliwości przystąpienia do jednostki zarządzającej systemem ochrony instytucjonalnej należy podnieść, iż nie jest konieczne, aby wszystkie unormowania ustawowe zostały uregulowane w statucie.

Zgodnie z art. 5 § 1 pr. spółdz. statut spółdzielni powinien określać:

- 1) oznaczenie nazwy z dodatkiem "spółdzielnia" lub "spółdzielczy" i podaniem jej siedziby;
- 2) przedmiot działalności spółdzielni oraz czas trwania, o ile założono ją na czas określony;
- 3) wysokość wpisowego oraz wysokość i ilość udziałów, które członek obowiązany jest zadeklarować, terminy wnoszenia i zwrotu oraz skutki niewniesienia udziału w terminie; jeżeli statut przewiduje wnoszenie więcej niż jednego udziału, może określać ich górną granicę;
- 4) prawa i obowiązki członków;
- 5) zasady i tryb przyjmowania członków, wypowiedzania członkostwa, wykreślenia i wykluczania członków;
- 6) zasady zwoływania walnych zgromadzeń, obradowania na nich i podejmowania uchwał;
- 7) zasady i tryb wyboru oraz odwoływania członków organów spółdzielni;
- 8) zasady podziału nadwyżki bilansowej (dochodu ogólnego) oraz pokrywania strat spółdzielni.

Zgodnie z § 2 tegoż artykułu statut ponadto powinien zawierać postanowienia, których wprowadzenia wymagają przepisy ustawy Prawo spółdzielcze oraz może zawierać inne postanowienia.

Postanowienia statutu są kategorią niższego rzędu w stosunku do przepisów prawa. Mają one charakter uzupełniający i subsydiarny. W przypadku niezgodności między postanowieniem statutu a przepisem prawa uregulowanie statutowe traci swe znaczenie. Nie może on bowiem regulować określonych spraw contra legem. Jeśli natomiast niektóre kwestie nie są uregulowane w statucie, należy stosować unormowania zawarte w przepisach prawa.

Jeżeli statut pozwanego Banku Spółdzielczego w S. nie zawierał jeszcze zmian, które mogły być wprowadzone w związku z nowelizacją u.f.b.s., to ważność zaskarżonej uchwały należy ocenić w odniesieniu do przepisów prawa, a takimi są powołane wyżej unormowania zawarte w art. 22b ust. 1 i 2 u.f.b.s. Nadto z § 21 ust. 1 pkt 6 statutu wynika, że do wyłącznej kompetencji Zgromadzenia Przedstawicieli należy podejmowanie uchwał w sprawie przystąpienia do innych organizacji gospodarczych oraz występowania a nich. Podjęcie zaskarżonej uchwały było więc możliwe przed dostosowaniem statutu pozwanej Spółdzielni do przepisów ustawy nowelizującej, bowiem regulacje w nim zawarte nie pozostają w sprzeczności z przepisami ustawy nowelizującej i nie muszą powielać unormowań dotyczących systemu ochrony instytucjonalnej.

Powód zarzucił również naruszenie dobrych obyczajów w obrocie gospodarczym, przez podjęcie uchwały pod presją ratowania Banku (...), który wchodzi do systemu ochrony ze stratą. Jej pokrycie przerzucone zostanie na uczestników systemu ochrony, a więc i pozwany Bank.

W odniesieniu do tak sformułowanego zarzutu należy rozważyć jaki jest cel funkcjonowania systemu ochrony wprowadzony do porządku prawnego banków spółdzielczych ustawą nowelizującą.

Celem funkcjonowania systemu ochrony jest zapewnienie płynności i wypłacalności każdego jego uczestnika na zasadach określonych w ustawie i w umowie o systemie ochrony, w szczególności przez udzielanie pożyczek, gwarancji i poręczeń na warunkach określonych w umowie systemu ochrony (art. 22a ust. 1 u.f.b.s.). Celem systemu ochrony jest stworzenie bankom spółdzielczym możliwości łatwiejszego osiągnięcia norm dotyczących płynności, wyznaczonych w rozporządzeniu CRR. Rozporządzenie to przewiduje bowiem obowiązek spełnienia w 2015 r. wymogu pokrycia

płynności (Liquidity Coverage Ratio – dalej: LCR), tj. normy płynności krótkoterminowej, zobowiązującej banki do utrzymywania wysokiej jakości płynności aktywów w wystarczającej ilości do pokrycia odpływów gotówkowych w ciągu następujących 30 dni kalendarzowych. Z tego względu art. 8 rozporządzenia CRR umożliwia powołanie grupy płynnościowej, która zwolni banki z obowiązku spełnienia LCR na bazie indywidualnej i umożliwi jego spełnienie na poziomie grupy lub systemu ochrony instytucjonalnej. Zatem korzyścią jaka płynie z członkostwa w systemie ochrony instytucjonalnej jest możliwość grupowego spełnienia normy LCR, co oznacza zwolnienie uczestnika z obowiązku jej osiągnięcia indywidualnie, gdyż może to być trudniejsze bądź niemożliwe. Przy tym dopiero umowa ochrony będzie określała zakres odpowiedzialności uczestnika systemu ochrony za zobowiązania wynikające z gwarantowania płynności i wypłacalności innych uczestników systemu ochrony (art. 22a ust. 2 u.f.b.s.). Celem ustawowego nakazu uregulowania tego elementu funkcjonowania systemu ochrony w umowie systemu jest jego podstawowe znaczenie dla funkcjonowania tego systemu. Sens istnienia systemu ochrony sprowadza się bowiem do gwarantowania sobie wzajemnie zobowiązań przez uczestników systemu tak, aby w razie zaistnienia sytuacji zagrożenia realizacji zobowiązań przez uczestnika systemu, zagrażającej stabilności jego funkcjonowania, zobowiązanie to mogło zostać pokryte przez innych uczestników systemu. W ten sposób zagrożony uczestnik może uniknąć np. bankructwa. Banki zamierzające utworzyć system ochrony zawierają umowę systemu ochrony, która podlega zatwierdzeniu przez Komisję Nadzoru Finansowego (dalej: KNF). KNF wydaje w ciągu 6 miesięcy od dnia otrzymania projektu umowy systemu ochrony decyzję w sprawie zatwierdzenia albo odmowy zatwierdzenia projektu umowy systemu ochrony (art. 22b ust. 4 u.f.b.s.). KNF odmawia zatwierdzenia projektu umowy i uznania systemu ochrony, jeżeli projektowana umowa naruszałaby przepisy prawa, interesy uczestników systemu ochrony, nie zapewniałaby bezpieczeństwa środków gromadzonych u uczestników systemu ochrony lub nie byłyby spełnione warunki określone w art. 113 ust. 7 rozporządzenia CRR (9 rygorystycznych warunków). Nadto decyzja o zatwierdzeniu projektu umowy oraz o uznaniu systemu ochrony może określać dodatkowe warunki, których spełnienie zapewni bezpieczeństwo funkcjonowania systemu ochrony. Z pisma Zarządu (...) z dnia 7 stycznia 2016 r. wynika, że KNF zatwierdziła projekt umowy (...) ochrony Zrzeszenia (...) oraz uznania (...) Ochrony Zrzeszenia (...). Zaowocowało to zawarciem w dniu 31 grudnia 2015 r. przez 242 banki umowy (...) Ochrony Zrzeszenia (...), co stanowi 68% łącznej liczby zrzeszonych banków.

Ustawa o funkcjonowaniu banków spółdzielczych nakłada na banki spółdzielcze obowiązek zrzeszenia się z bankiem zrzeszającym (art. 4 u.f.b.s.). Pozwany Bank Spółdzielczy w S., zgodnie z tym wymogiem, jest już zrzeszony w Banku (...) S.A. w W. (dalej: (...)) i jest akcjonariuszem tego banku. W takiej sytuacji nawet jeżeli w (...) jest realizowany program naprawczy, to w interesie pozwanego Banku jest przystąpienie właśnie do tego (a nie innego) banku zrzeszającego w ramach umowy systemu ochrony. Jest to zgodne z dobrymi obyczajami w obrocie gospodarczym. Potencjał mierzony sumą bilansową banków spółdzielczych objętych już w dniu 31 grudnia 2015 r. (...) ochrony Zrzeszenia (...) wynosi ponad 41 mld zł, co stanowi 63% sumy bilansowej zrzeszonych banków, zaś fundusze własne – ponad 4 mld zł, tj. 64% (pisma (...) do Prezesów Zarządów Banków Spółdzielczych zrzeszonych z (...) k. 46 i 47). W takim kontekście przystąpienie pozwanego Banku do systemu ochrony instytucjonalnej utworzonej przez (...) oraz zrzeszone w nim banki leży w interesie pozwanego, a tym samym jego członków, w tym powoda. Wobec powyższego zarzut naruszenia dobrych obyczajów przez podjęcie zaskarżonej uchwały również nie jest zasadny.

Nie zostały więc spełnione przesłanki z art. 42 § 3 pr. spółdz., decydujące o możliwości uchylenia uchwały, gdyż zaskarżona uchwała nie jest sprzeczna z postanowieniami statutu pozwanej spółdzielni, ani z dobrymi obyczajami (nadto nie godzi ona w interesy spółdzielni, jak też nie ma na celu pokrzywdzenia powoda).

Z tych względów na mocy powołanych przepisów Sąd Okręgowy oddalił powództwo, jako bezzasadne. Orzeczenie o kosztach procesu ma podstawę prawną w art. 102 k.p.c., bowiem pozwana Spółdzielnia nie żądała zasądzenia kosztów na jej rzecz od powoda.